

Kunnskapsdepartementet

Høringsnotat – forskrift om tildeling av utdanningsstøtte for 2019-2020

November 2018

Innhold

1. Høringsnotatets hovedinnhold.....	3
2. Bakgrunn.....	3
3. Hovedtrekk i utdanningsstøtteordningen	4
4. Rett til støtte til yrkessjåførutdanning ved godkjente trafikkskoler og økt lån til skolepenger.....	4
5. Fjerne minstekrav for antall undervisningstimer for videregående opplæring for voksne	5
6. Støttebeløp til voksne elever i videregående opplæring med fritak for kroppsøvfingsfaget	6
7. Videre opptrapping til elleve måneders støtte	7
8. Justert definisjon av hvem som regnes som å bo sammen med sine foreldre	8
9. Ny ordning for omgjøring av lån til stipend for høyere utdanning	9
10. Regeltekniske endringer	13
11. Økonomiske og administrative konsekvenser.....	15
12. Forslag til forskriftsendringer	16

1. Høringsnotatets hovedinnhold

I dette høringsnotatet foreslår Kunnskapsdepartementet blant annet å:

- åpne for å gi støtte til lastebilsjåførutdanning for voksne. Se omtale i kapittel 4.
- fjerne minstekrav for antall undervisningstimer for videregående opplæring for voksne. Se omtale i kapittel 5.
- justere støttebeløp til voksne elever i videregående opplæring med fritak for kroppsøvingsfaget. Se omtale i kapittel 6.
- gjennomføre siste del av opptrappingsplanen til elleve måneders støtte. Se omtale i kapittel 7.
- innføre et nytt element i ordningen for omgjøring av utdanningslån til stipend, som gir uttelling når studenter gjennomfører en hel grad. Se omtale i kapittel 9.
- justere definisjon av hvem som regnes som å bo sammen med sine foreldre. Se omtale i kapittel 8.

I tillegg foreslår departementet noen regeltekniske endringer i kapittel 10. Disse endringene innebærer ingen endringer i bevilgninger til utdanningsstøtteordningene.

2. Bakgrunn

Regjeringen er opptatt av at utdanningsstøtteordningene gir studenter bedre tilgang til og forutsetninger for å gjennomføre utdanning. Regjeringen ønsker derfor å innføre siste del av opptrappingen til elleve måneders støtte for studenter i høyere utdanning og fagskoleutdanning, og følger med dette planen for opptrapping som ble lagt frem i Prop. 122 S (2015-2016) *Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2016*.

Å legge til rette for at studenter gjennomfører hele grader har også vært et viktig område for regjeringen. I Meld. St. 16 *Kultur for kvalitet i høyere utdanning* tar regjeringen til orde for å vurdere hvordan utdanningsstøtteordningene kan innrettes for å stimulere til økt studieprogresjon og gjennomføring av hele grader. Regjeringen foreslår derfor å innføre en ny ordning for å gjøre om en del av utdanningslån til stipend når studenter har gjennomført en hel grad.

Regjeringen har også et sterkt fokus på å legge til rette for å lære og få bedre kompetanse- og karriereutvikling på ulike arenaer gjennom hele livet. Departementet har derfor foreslått ulike tiltak for kompetanseheving. Det er blant annet foreslått at ordningen som gir rett til støtte for intensive bussjåførutdanninger utvides til også å omfavne lastebilsjåførutdanning, i tillegg til å øke satsen for å dekke skolepenger for disse utdanningene. Samtidig fjernes kravet om minst seks timer undervisning i uken for å kunne få støtte til å ta videregående opplæring, for at de som tar nettbasert utdanning og de som tar klasseromsbasert utdanning blir behandlet likt. I arbeidet med enklere tilgang til finansiering av livsopphold for voksne, vurderer departementet hvordan støtteordningen kan bli bedre tilpasset behovene til voksne som må omskolere seg eller ta videreutdanning.

I denne forskriften har departementet ønsket å gjøre minst mulig endringer i struktur og språk. Departementet har planlagt en helhetlig revisjon av forskriften for 2020–2021, der målet vil være å skape et mer enhetlig og oversiktlig støttesystem. Dette blir en viktig del av oppfølgingen av regjeringens satsing på klart lovspråk.

3. Hovedtrekk i utdanningsstøtteordningen

Formålet med utdanningsstøtteordningen er å:

- gi like muligheter til utdanning uavhengig av geografiske forhold, alder, kjønn, funksjonsdyktighet, økonomiske og sosiale forhold
- sikre samfunnet og arbeidslivet tilgang på kompetanse
- bidra til at utdanningen skjer under tilfredsstillende arbeidsforhold, slik at studiearbeidet kan bli effektivt.

Utdanningsstøtteordningen er todelt, etter hva slags utdanning eleven eller studenten tar. Den ene delen gjelder for videregående opplæring og for alle elever og lærlinger med ungdomsrett etter opplæringsloven § 3-1 til å ta slik opplæring. Retten til støtte er knyttet til regelverket i opplæringsloven om ungdomsrett, slik at det ikke er satt en egen tidsbegrensning. De som får støtte etter denne ordningen får i hovedsak stipend. Grunnstipendet er behovsprøvd mot forsørgerinntekt, mens utstyrsstipendet ikke er behovsprøvd mot inntekt. Bostipend og stipend til reiser blir gitt til elever som må flytte hjemmefra for å gå på skole.

Den andre delen gjelder for all annen opplæring, inkludert høyere utdanning, fagskoleutdanning og videregående opplæring for elever som ikke har ungdomsrett til videregående opplæring (dvs. de som har voksenrett). Det gis støtte i normert tid til hver utdanning, og til sammen i maksimalt åtte år. Det er mulig å få støtte i ett år til forsinkelse innenfor maksimalrammen på åtte år. De som får støtte etter denne ordningen får i hovedsak lån. All støtte utbetales som lån, men opp til 40 prosent av basisstøtten kan gjøres om til utdanningsstipend. Andelen stipend avhenger av studieprogresjonen.

I tillegg til disse to hoveddelene finnes spesielle typer av stipend og lån til studenter eller elever som tar hele eller deler av utdanningen i utlandet, ordninger for omgjøring av lån til stipend ved sykdom og fødsel og for dem som har status som flyktning. Videre gis det særskilte stipend for søkere som har barn eller som har nedsatt funksjonsevne.

4. Rett til støtte til yrkessjåførutdanning ved godkjente trafikkskoler og økt lån til skolepenger

Gjeldende rett

Fra og med 2018-2019 kan voksne som tar bussjåførutdanning få finansiering av utdanningen gjennom Lånekassen. Utdanningen gir rett til støtte på samme vilkår som for studenter i høyere utdanning. Det innebærer tilgang til basisstøtte i en fastsatt periode og tilgang til lån til skolepenger med samme sats som høyere utdanning.

Departementets vurderinger og forslag

Departementet fikk innspill i høringsrunden til forskriften om tildeling av utdanningsstøtte for 2018-19 om at betingelsene for finansiering av bussjåførutdanningen ikke var tilstrekkelige. Det ble blant annet pekt på at utgiftene i utdanningsperioden burde dekkes fullt ut på grunn av tap av inntekt og at støtteperioden ikke var tilpasset hvordan utdanningen faktisk er lagt opp.

I Innst. 12 S (2017-2018) uttaler Utdannings- og forskningskomitéen følgende i forbindelse med regjeringens forslag i Prop. 1 S (2017-2018) om å åpne for støtte gjennom Lånekassen til voksne som ønsker å ta bussjåførutdanning fra og med høsten 2018:

"Komiteen vil påpeke at grunnlagsdokumentene til den nasjonale transportplanen peker på en forventet vekst i mengden gods som skal fraktes på vei. Komiteen viser til at dette vil gi et stort behov for lastebilsjåførere, og at forholdene må legges til rette for å møte denne etterspørselen på en best mulig måte."

Det er behovet for å øke rekrutteringen av bussjåførere til kollektivtrafikken på kort sikt som er grunnen til at utdanning for persontransport nå gir rett til støtte i Lånekassen. Transport av gods har imidlertid de samme rekrutteringsutfordringene. Ifølge Norsk Lastebileier-Forbunds konjunkturundersøkelse for 2017 hadde 15 prosent av medlemsbedriftene ubesatte stillinger på grunn av vanskelig rekruttering, og gjennomsnittsalderen til sjåførene øker. Forbundet anslår at det innen 2030 vil være behov for om lag 15 000 nye sjåførere, dersom godstransport på vei skal ha samme andel av godsmengden som i dag. Imidlertid ser det ut til at godstransport på vei ligger an til en betydelig økning i volum i perioden frem mot 2030, jf. Meld. St. 33 (2016-2017) *Nasjonal transportplan 2018-2029*, slik at anslaget ikke vil være tilstrekkelig for å dekke behovet.

Departementet mener derfor at grunnutdanning som lastebil- og vogntogsjåfør og eventuelt nødvendig førerkortopplæring for klasse C og CE bør gi rett til støtte i Lånekassen på samme vilkår som for bussjåførutdanning. Utdanningen reguleres i forskrift om grunnutdanning og etterutdanning for yrkessjåførere. Dermed vil grunnutdanning som yrkessjåfør generelt kunne finansieres gjennom Lånekassen, uavhengig av om transporten gjelder personer eller gods. Departementet mener at det ikke er behov for å regulere særskilt hvilke førerkortklasser som gir rett til støtte i kombinasjon med grunnutdanning. Det er tilstrekkelig å sette som vilkår at førerkortopplæringen er nødvendig for å kunne ta utdanningen.

Kostnadene ved grunnutdanningen og et eventuelt førerkort vil variere. Etter det departementet har fått opplyst, vil utgiftene i mange tilfeller kunne ligge på rundt 95 000 kroner. Departementet foreslår derfor at sjåførelevene skal kunne få låne opptil 40 000 kroner til studieavgifter per år utover det faste beløpet til lån til skolepenger, som i 2018-19 er 64 206 kroner, slik at maksimalt lån til studieavgifter vil være 104 206 kroner. Tilgangen til et høyere lånebeløp til studieavgifter vil også gjelde for bussjåførutdanningen.

Regjeringen vil vurdere hvordan det kan bli enklere å få finansiering av livsopphold for voksne som ønsker å studere for å gjøre seg mer attraktive i arbeidsmarkedet. Finansiering av yrkessjåførutdanning er et skritt i den retningen.

Departementets forslag

Departementet foreslår å innføre rett til støtte til lastebilsjåførutdanning ved trafikkskoler som er offentlig godkjent samt å øke lånebeløpet til finansiering av skolepenger for yrkessjåførutdanning som gir rett til støtte. Se forslag til endringer i forskrift om tildeling av utdanningsstøtte § 4-7 og § 30-1.

5. Fjerne minstekrav for antall undervisningstimer for videregående opplæring for voksne

Gjeldende rett

Videregående opplæring som følger offentlig godkjente læreplaner må i dag ha minst seks undervisningstimer per uke for å gi rett til støtte. Kravet om seks undervisningstimer stilles i de tilfellene der det er klasseromsundervisning, men det blir ikke stilt der det er nettundervisning eller en kombinasjon av nett- og klasseromsundervisning.

Departementets vurderinger og forslag

Etter dagens praksis er det en forskjellsbehandling av undervisningsformer ettersom det ikke er mulig å anslå hvor mange timer undervisningen som foregår på nett skal eller bør tilsvare. Eksempelvis vil en søker som har 75 prosent studiebelastning i fag innenfor utdanningsprogrammet studiespesialisering, og som tar utdanningen som nettstudier, ha rett til støtte uavhengig av antall undervisningstimer. Samtidig vil en søker som tar samme fag og samme studiebelastning, men som følger undervisning på skolen i bare fem timer per uke, ikke ha rett til støtte. En slik forskjellsbehandling der et minstekrav på antall undervisningstimer praktiseres kun for stedbasert undervisning har ingen god begrunnelse og er vanskelig å forsvare. Å endre praksis slik at antall undervisningstimer anslås for alle former for utdanninger, er ikke et alternativ. Det ikke er mulig å vurdere hvor mange undervisningstimer nettundervisning og kombinasjonsundervisning bør eller må tilsvare.

Departementet antar at det fremover vil bli flere tilbydere av nettbasert undervisning der klasseromsundervisning kombineres med nettundervisning. Ved å fjerne kravet om minst seks undervisningstimer per uke, vil klasseromsundervisning og nettundervisning sidestilles. Departementet ønsker å legge til rette for økt mangfold og fleksibilitet i lærings- og undervisningsformer som et viktig virkemiddel for kompetanseheving. Å fjerne kravet vil sikre likebehandling av utdanninger uavhengig av måten de tilbys på. Dette støtter opp under regjeringens arbeid med å legge til rette for å lære hele livet og å gi mulighet til påfyll av kunnskap.

Departementets forslag

Departementet foreslår å fjerne kravet til minst seks undervisningstimer per uke for videregående opplæring som følger offentlig godkjente læreplaner for både fulltidsutdanning og deltidsutdanning. Det foreslås å fjerne § 7-1 andre ledd og § 7-2 andre ledd.

6. Støttebeløp til voksne elever i videregående opplæring med fritak for kroppsøvingfaget

Gjeldende rett

Støtte til videregående opplæring for voksne gis etter studiebelastning. Studiebelastningen for videregående opplæring beregnes ut fra andelen av årstimetallet for utdanningsprogrammet eleven tar. Voksne som følger videregående opplæring som er spesielt organisert for dem etter opplæringslova § 4A-3, fikk i 2012 rett til fritak for kroppsøvingfaget etter forskrift til opplæringslova § 3-23. Etter langvarig og fast praksis i Lånekassen telles kroppsøvingstimer med i årstimetallet, til tross for fritaket. Det fører til redusert støtte fra Lånekassen, som regner eleven som deltids elev.

Departementets vurderinger og forslag

Mottakerne av støtte fra Lånekassen i voksenopplæring har i hovedsak liten inntekt ved siden av støtten og er avhengige av lån og stipend. Konsekvensene av redusert utdanningsstøtte for denne gruppen er derfor uheldige for rekrutteringen til videregående opplæring. Konsekvenser for utdanningsstøtteordningen ble imidlertid ikke vurdert i forbindelse med at det ble innført fritak for kroppsøvingfaget for voksne med rett til videregående opplæring. Det var ikke hensikten at retten til fritak skal medføre at eleven ikke lenger er fulltidselev i utdanningsstøttereguleringens forstand.

Departementet mener at voksne som får opplæring etter opplæringsloven § 4A-3 ikke bør få redusert støttebeløpet på grunn av et eventuelt fritak for kroppsøvingfaget. Dette er i tråd med regjeringens signaler i Jeløy-plattformen om å vurdere hvordan det kan bli enklere å få finansiering av livsopphold for voksne som ønsker å studere for å gjøre seg mer attraktive i arbeidsmarkedet. I

påvente av at ekspertgruppen for livsopphold for voksne som trenger grunnopplæring leverer sin rapport i desember 2018, foreslår departementet en liten justering i regelverket som vil gi enklere tilgang til finansiering av livsopphold under utdanningen. Resultatet vil bli at voksne med rett til videregående opplæring som i dag får støtte til deltidsutdanning, får et høyere støttebeløp. På grunn av at regelverket er innrettet slik at støtte tildeles trinnvis, vil alle som i dag får 67 prosent støtte kunne få 75 prosent støtte. Om lag halvparten av dem som mottar enten 50 eller 75 prosent støtte forutsettes å kunne motta 67 eller 100 prosent støtte.

Forskriftsbestemmelsen som hjemler beregning av støtte etter studiebelastning er formulert slik at den åpner for en praksisendring innenfor gjeldende formulering. Siden vurderingen av kroppsøvfaget vil skille seg fra øvrige fag som eleven har fritak for, og som fortsatt skal føre til redusert støttebeløp, mener departementet at det likevel er hensiktsmessig å regulere dette særskilt. Det er også behov for å avgrense gruppen av voksne som tar videregående opplæring med voksenrett mot annen videregående opplæring som gir rett til støtte. Voksne uten voksenrett til videregående opplæring, for eksempel de som tar opp fag som privatist, vil ikke ha rett til et høyere støttebeløp som følge av forslaget.

Departementets forslag

Departementet foreslår å endre § 7-3 slik at det fremgår at fritak for kroppsøvfaget som voksne med rett til videregående opplæring har fått ifølge forskrift til opplæringslova, ikke skal føre til redusert støttebeløp.

7. Videre opptrapping til elleve måneders støtte

Gjeldende rett

I 2018-19 får studenter som tar høyere utdanning eller fagskoleutdanning støtte i ti måneder, med en utvidet støtteperiode våren 2019. I denne perioden blir støtte gitt tilsvarende tre fjerdedeler av månedlig basisstøtte, slik at studentene vil kunne få utbetalt støtte for en periode på ti måneder og tre uker. Lånekassen tildeler denne støtten for våren 2019 med forbehold om Stortingets bevilgning i budsjettet for 2019.

Departementets vurderinger og forslag

Regjeringen la i revidert nasjonalbudsjett for 2016 frem en opptrappingsplan som innebærer at det skal legges til støtte tilsvarende en ekstra uke hvert år fra 2017 til og med 2020. Departementet foreslår å øke støttebeløpet tilsvarende en ekstra ukes utbetaling av basisstøtte, slik at det kan gi støtte for hele juni måned. Med dette forslaget vil studenter som oppfyller vilkårene i § 8-8 kunne få inntil elleve måneder med basisstøtte, og opptrappingsplanen vil være fullført. Lånekassen vil tildele støtte for våren 2020 med forbehold om Stortingets bevilgning i budsjettet for 2020.

Departementets forslag

Departementet foreslår å gjennomføre siste del av opptrappingen til elleve måneders støtte slik at den månedlige basisstøtten kan bli gitt tilsvarende en hel måned. Se forslag til endringer i forskrift om tildeling av utdanningsstøtte § 8-8.

8. Justert definisjon av hvem som regnes som å bo sammen med sine foreldre

Gjeldende rett

Inntil 40 prosent av lånet kan bli gjort om til behovsprøvd utdanningsstipend for søkere som ikke bor sammen med foreldrene sine. I gjeldende regelverk blir en hjemmeboer definert som en søker som enten bor i samme hus som foreldrene sine; som bor i en boenhet i et hus med inntil fire separate boenheter, og studentens foreldre bor i en annen boenhet i samme hus; eller som bor i kårbolig, anneks eller en annen type boenhet tilknyttet foreldrenes hus.

Departementets vurderinger og forslag

Etter dagens regelverk defineres hvilke søkere som har rett til utdanningsstipend ut fra hvem som bor sammen med foreldrene (hjemmeboer). Det er ellers oppgitt i forskriften hvilke rettigheter som gjelder for søkere som ikke bor sammen med foreldrene (borteboer). For å være mer forenlig med det øvrige regelverket, foreslår departementet å ta utgangspunkt i hvilke søkere som ikke bor sammen med foreldrene.

Formålet med å avgrense stipendordningen til søkere som ikke bor i samme hus som foreldrene, er at stipendet skal gis til søkere som ikke forsørgeres av sine foreldre under utdanningen. Det finnes mange ulike bosituasjoner der studenter og elever har egen husholdning, men kan bo på samme eiendom som foreldrene. En student som bor i et eget hus på eiendommen til foreldrene, som har sin egen husholdning og egen adresse og der eiendommen har eget bruksnummer i matrikkelen, eller en student som bor i kårbolig, vil ikke umiddelbart betrakte seg som hjemmeboer. Disse kan ha en boenhet som ligger ganske langt fra foreldrenes hus fysisk, og det vil i slike tilfeller ikke være naturlig å definere studenten som hjemmeboer. Det samme gjelder studenter som bor i adskilte kjellerleiligheter, loftsleiligheter, praktikantleiligheter eller hybelleiligheter i huset til foreldrene sine, som like gjerne kunne vært utleid til andre personer enn husstandsmedlemmer. Under gjeldende regelverk vil disse være hjemmeboere ettersom studenten bor under samme tak som foreldrene.

Mellom 100 og 200 studenter som oppfatter seg selv som borteboere og som i god tro har mottatt støtte i tråd med dette, blir hvert år tatt i Lånekassens bokkontroll og får omgjort stipend til lån. Dette gjelder spesielt personer som bor i kårbolig eller liknende hus på foreldrenes eiendom, eller studenter som bor i samme hus som foreldrene sine, som er seksjonert, men har færre enn fire boenheter.

Departementet foreslår at et av vilkårene for å bli ansett som en borteboer er at søkeren bor i en selvstendig boenhet som er fysisk atskilt fra huset der foreldrene bor. Dette innebærer at boenheten har boligfunksjoner som eget bad/wc og kjøkkendel, slik at søkerens husholdning fungerer uavhengig av foreldrenes.

Departementets forslag innebærer at en student også er å anse som borteboer hvis studenten bor i samme hus som foreldrene, men i en boenhet som er klart atskilt og registrert med eget bruksenhetsnummer eller tilsvarende i folkeregisteret eller i matrikkelen (eiendomsregisteret). Et bruksenhetsnummer er en leilighets unike adresse som ikke deles med naboer i samme bygg, til forskjell fra gateadressen. Bruksenhetsnummeret består av én bokstav og fire siffer, f.eks. H0602. Bokstaven og de to første sifrene regulerer hvilken etasje leiligheten ligger i (K for kjeller, H for hovedetasje, L for loft og U for underetasje), mens de to siste sifrene forteller hvilket nummer leiligheten har i den gitte etasjen. Leiligheter eller rom som ikke har eget kjøkken, skal ikke ha eget bolignummer.

Denne endringen vil fange opp for eksempel de studentene som bor i egen leilighet i en seksjonert bolig, men med færre enn fire boenheter, slik regelen krever i dag. Søkere som bor i sokkelleilighet som ikke er skilt ut med eget bruksenhetsnummer eller lignende vil fremdeles anses å bo sammen med foreldrene.

Ved å ta utgangspunkt i om boenheten er fysisk atskilt fra foreldrenes hus eller om boenheten har en egen unik adresse, vil en i større grad kunne ta hensyn til de tilfellene der studenter har egen husholdning og reelle bokostnader, men som likevel regnes som hjemmeboer etter dagens regelverk.

Forlaget vil føre til at gruppen med borteboere utvides. Det vil bli færre tilfeller der studenter får omgjort stipend til lån fordi de har misforstått reglene eller feilaktig har oppfattet seg selv som borteboere ved søknadstidspunktet. Ingen søkere som i dag anses som borteboere vil bli ansett som hjemmeboere som følge av forslaget.

Søkere som er gift eller har barn å forsørge og bor sammen med barnet, vil fortsatt få lån gjort om til stipend selv om søkeren bor sammen med foreldrene.

Departementets forslag

Departementet foreslår å endre § 26-2 om søkere som bor sammen med sine foreldre, slik at bestemmelsen definerer hvem som ikke anses å bo sammen med foreldrene sine etter utdanningsstøtteordningen.

Departementet foreslår videre at det tas utgangspunkt i at en som ikke bor sammen med foreldrene bor i en boenhet som er selvstendig, og enten fysisk atskilt fra huset til foreldrene, eller atskilt og registrert med eget bruksenhetsnummer eller tilsvarende i folkeregisteret eller i matrikkelen.

9. Ny ordning for omgjøring av lån til stipend for høyere utdanning

Gjeldende rett

Studenter i høyere utdanning får et månedlig støttebeløp til livsopphold og bolig utbetalt som lån. Dette beløpet kalles basisstøtte. Inntil 40 prosent av basisstøtten kan bli gjort om til stipend for de studentene som ikke bor sammen med foreldrene sine og som består planlagt utdanning for det enkelte semester. For å få full omgjøring til stipend må studenten bestå like mange studiepoeng som Lånekassen har gitt støtte til for dette semesteret (normert tid). Hvor stor andel av lånet i støtteperioden som blir gjort om til stipend avhenger av hvor mange studiepoeng studenten består, og om studentens inntekt og formue er under grensene for behovsprøving.

Departementets forslag og vurderinger

Ordningen med omgjøring av deler av basisstøtten til stipend avhengig av beståtte studiepoeng ble innført som en del av Kvalitetsreformen i 2002-2003. Hensikten var å øke gjennomstrømmingen i høyere utdanning ved at det skulle lønne seg å fullføre utdanningen.

OECD peker på at gjennomføring av utdanning avhenger av flere faktorer, blant annet studentenes ferdigheter, oppfølging fra institusjonene og bytte av studieprogram. De viser blant annet til at kostnadene for den enkelte ved ikke å fullføre er relativt lave i og med at utdanningsstøtteordningen gjør det mulig å kombinere arbeid og utdanning og fortsatt få stipend (*Higher Education in Norway: Labour Market Relevance and Outcomes*. OECD 2018). Utdanningsstøtteordningen har flere elementer som skal stimulere til gjennomføring av utdanning på normert tid: Andelen stipend er avhengig av faglig progresjon ved at studenten avlegger studiepoeng, og stipend blir bare gitt i normert studietid for utdanningen. Retten til stipend og lån faller bort dersom studenten er mer enn 60 studiepoeng forsinket i utdanningen. Studentene har på den andre siden stor frihet til å

kombinere utdanninger og til å ombestemme seg og bytte utdanning, så lenge de består utdanningen de har fått støtte til. Rammen for støtte til kombinasjoner av ulike høyere utdanninger, fagskoleutdanning, videregående opplæring og folkehøgskole er til sammen åtte år.

Norge ligger over OECD-gjennomsnittet både når man ser på gjennomføring på normert tid for graden og på gjennomføring etter normert tid for graden pluss tre år (bachelorgrader). Likevel er det over halvparten av bachelorstudentene som ikke gjennomfører på normert tid. Det er forskjeller mellom bachelorgrad og mastergrad når det gjelder gjennomføring, og andelen som gjennomfører varierer også fra institusjon til institusjon (*Tilstandsrapporten for høyere utdanning 2018*). Departementet ønsker å øke gjennomføringen i høyere utdanning ved å stimulere til at flere fullfører den gradsutdanningen de har begynt på.

I finansieringssystemet for de høyere utdanningsinstitusjonene finnes både en indikator for beståtte studiepoeng og for antall uteksaminerte kandidater. Denne siste indikatoren ble innført i 2017 for å øke andelen som gjennomfører utdanningen. Støtteordningen for studentene bør speile insentivene for institusjonene i høyere utdanning for at flere skal gjennomføre utdanningen innen rimelig tid.

En studie av den tidligere ordningen med sletting av gjeld på 1990-tallet for studenter som fullførte visse utdanninger på normert tid (Gunnes, Kirkebøen, Rønning: *Financial incentives and study duration in higher education, 2012*) finner at studentene som fikk slettet gjeld brukte kortere tid på å gjennomføre utdanningen enn før. Andelen som fullførte på normert tid økte også. Departementet foreslår derfor å innføre et element som gir uttelling i form av stipend for fullføring av grader. Samlet skal uttelling for studiepoeng og for fullføring av grader gi sterkere insentiver til gjennomføring av grader enn i dag.

Utdanningsstøtte vil utbetales som lån til alle studenter etter samme praksis som i dag, og forslaget medfører ikke at studenter vil oppleve endringer i utbetalingen fra Lånekassen underveis i studietiden. Studenter som fullfører graden på normert tid vil ikke merke noen endring sammenliknet med i dag. De vil få samme del av basisstøtten gjort om til stipend som i dag og gjeld etter fullført utdanning vil være den samme.

For studentene vil stipendiering for fullførte grader i kombinasjon med uttelling for studiepoeng gjøre det mer attraktivt enn i dag å fullføre og bestå hele utdanningen. Å bli ferdig med utdanningen gir økonomisk gevinst for den enkelte, og man kan komme tidligere i fulltidsarbeid. Raskere fullføring har også positive effekter for norsk økonomi: Arbeidslivet får tilgang på kompetanse, flere i fulltidsarbeid gir høyere skatteinntekter, kapasiteten ved universiteter og høyskoler utnyttes bedre og flere får dermed tilgang til utdanning.

Forslaget innebærer at stipendandelen av basisstøtten til høyere utdanning skal være den samme som i dag. Det vil legges størst vekt på beståtte studiepoeng. Opptil 25 prosent av basisstøtten skal kunne gjøres om til stipend på grunnlag av beståtte studiepoeng, mens opptil 15 prosent skal gjøres om til stipend på grunnlag av fullført grad. Samlet blir altså stipendandelen som dagens 40 prosent. Omgjøring til stipend for den delen av basisstøtten som knyttes til grad skjer først etter at graden er fullført. Omgjøring til stipend for den delen av basisstøtten som knyttes til beståtte studiepoeng skjer som i dag fortløpende under utdanningen.

Departementet foreslår at grader som er regulert i *forskrift om grader og yrkesutdanninger, beskyttet tittel og normert studietid ved universiteter og høyskoler* skal regnes som grad i denne sammenhengen. For å støtte opp om rekruttering til lærerutdanning og visse videreutdanninger til sykepleiefaget foreslår departementet at det skal gjøres unntak for praktisk-pedagogisk utdanning

(PPU) og følgende videreutdanninger i sykepleie: helsesøster¹, jordmor, anesthesi-, barne-, intensiv-, operasjons- og kreftsykepleie. Disse utdanningene skal gi rett til maksimal omgjøring til stipend (40 prosent) selv om de ikke fører frem til en grad. En fellesnevner for lærerutdanningen og sykepleierutdanningene er at de er regulert i egne rammeplaner med definert varighet for utdanningene. Dette er de samme vilkårene som ligger til grunn for hva som regnes som grader i finansieringssystemet for universiteter og høyskoler.

Grader som er avlagt ved institusjoner i utlandet skal behandles på lik linje med grader som er avlagt i Norge. For høyere utdanning tatt i utlandet er det dermed grader som kan gis generell godkjenning av NOKUT som likestilt med en akkreditert norsk bachelorgrad, mastergrad eller ph.d.-grad som gir rett til omgjøring på grunnlag av fullført grad. De prinsippene som gjeldende omgjøringsordning bygger på, vil for det meste også gjelde for den nye delen av ordningen som er knyttet til fullføring av grader. Det innebærer blant annet at en fullført grad bare kan gi grunnlag for omgjøring til stipend i de semestrene studenten fikk støtte som borteboer, og at stipendet vil bli behovsprøvd mot inntekt og formue.

Det vil ikke være krav om fullføring av grad på normert tid for å få gjort om lån til stipend, men det blir ikke gitt omgjøring for flere semestre enn graden er normert til. Dette er i tråd med prinsippene i dagens omgjøringsordning for studiepoeng. Dermed er det mulig å bruke lengre tid på å fullføre uten at det betyr redusert omgjøringsbeløp, men det vil ikke være mulig å få full omgjøring av lån til stipend for flere studiepoeng enn det graden er normert til. Det er fordi all støtte til forsinkelse i utdanningen blir gitt som lån. Utdanning tatt i en periode opptil åtte år tilbake i tid vil kunne gi rett til omgjøring når graden er fullført.

Departementet foreslår samme unntak for krav til faglige resultater for hvert semester for grad som for studiepoeng: I semestre hvor studenten har fått foreldrestipend, oppfylder vilkårene for sykestipend, er blitt forsinket pga. funksjonshemming, har hatt tillitsverv eller fått fritak pga praksis i studentdrevet rettshjelpstiltak, vil studenten kunne få omgjøring til stipend selv om han eller hun bruker lengre tid på å fullføre graden.

Forslaget gjør at bytte av utdanning kan få en høyere kostnad enn i dag. Det er i dag enkelt å bytte studieprogram eller institusjon og å kunne overføre studiepoeng opptjent ved en institusjon til en annen. Denne fleksibiliteten er ønskelig, og gir lav kostnad ved omvalg. Ved bytte av bachelorprogram etter for eksempel ett år til et annet bachelorprogram uten at studiepoengene fra det første året godskrives i det nye programmet, vil studenten få støtte i fire år til å ta bachelorutdanning, men fullfører en grad som er normert til tre år. Da vil det være en del av basisstøtten til bachelorutdanning i fireårsperioden som ikke kan gjøres om til stipend. Ved bytte av utdanning der de avlagte studiepoengene godskrives i ny grad, vil imidlertid studenten få omgjort lån til stipend som i dag. Studiepoeng som inngår i to grader kan likevel ikke brukes mer enn én gang til omgjøring til stipend på grunnlag av fullført grad.

Videreutdanning som ikke fører frem til en grad eller ikke godskrives i en grad, vil gi en lavere stipendandel enn tidligere. Det er imidlertid få personer som bruker Lånekassen til å finansiere videreutdanningen sin. Av dem er det en enda mindre andel som har så lav inntekt i løpet av kalenderåret at de har rett til stipend. Høyere utdanning som tas i utlandet og som ikke fører frem til en grad, vil på samme måte også få lavere stipendandel enn i dag.

---

¹ Betegnelsen helsesøster skal endres til betegnelsen helsesykepleier. Når ny betegnelse er vedtatt, vil forskriften bli endret.

Departementet ønsker ikke å endre stipendvilkårene for fagskoleutdanning, videregående opplæring for voksne, folkehøgskole og andre utdanninger som omfattes av gjeldende ordning for omgjøring av basisstøtte til stipend. I praksis innebærer forslaget dermed at det vil bli to parallelle ordninger for omgjøring til stipend. En ny ordning for høyere utdanning hvor stipendandelen avhenger både av fullført grad og beståtte studiepoeng, og en videreføring av dagens ordning for alle andre utdanninger, hvor stipendandelen kun avhenger av beståtte studiepoeng. Utdanning i utlandet som ikke er høyere utdanning, vil derfor omfattes av dagens stipendvilkår.

Forslaget fører til at en større del av basisstøtten enn før er lån når studenten avslutter utdanningen og går over i arbeid. Siden omgjøringen på grunnlag av faglige resultater skjer på samme tid som behovsprøving mot inntekt og formue, vil det være en ventetid på i overkant av ett år på omgjøring dersom studenten avslutter utdanningen i vårsemesteret. I ventetiden er det enkelte som betaler tilbake hele gjelden, inkludert den delen av lånet som kan gjøres om til stipend. I slike tilfeller er det mulig å få stipenddelen utbetalt. I dagens regler er det imidlertid en begrensning i retten til å få utbetalt. Det er bare søkere som har fått støtte i det kalenderåret lån gjøres om til stipend for, som kan få omgjøringsbeløpet utbetalt som stipend. Det bør endres for å unngå urimelig tap av stipend når større lånebeløp først kan bli omgjort til stipend etter at graden er gjennomført, og dette skjer samtidig med behovsprøvingen for det siste året med støtte. Departementet mener derfor at stipendbeløp som søkeren har rett til på grunn av omgjøring for beståtte studiepoeng eller fullført grad, skal utbetales uavhengig av når søkeren mottok støtte.

Ny omgjøringsordning skal gjelde fra og med undervisningsåret 2019-2020 og fremover for alle som får støtte til høyere utdanning som er omfattet av universitets- og høyskoleloven. Også de som begynte i høyere utdanning og tok imot støtte til slik utdanning før 2019-2020 er omfattet av forslaget. Lån som er gitt til høyere utdanning for perioder før undervisningsåret 2019-2020, vil bli gjort om til stipend etter de reglene som gjelder i dag. Lån som er gitt til høyere utdanning fra og med høsten 2019 vil derimot bli gjort om til stipend etter de nye reglene.

Forslaget fører til økt kompleksitet i forvaltningen av støtteordningen. For å effektivisere saksbehandlingen i Lånekassen når det gjelder støtte i sommermånedene etter § 8-10 til søkere med nedsatt funksjonsevne, skal den delen av basisstøtten som vanligvis kan gjøres om til utdanningsstipend utbetales som et direkte stipend til denne gruppen av støttemottakere. Dette er fordi stipendandelen av støtten i sommermånedene uansett ikke er avhengig av faglige resultater i denne perioden.

Departementet foreslår endringer i kapitlene 25, 26 og 27 for å regulere både ny og gammel ordning for omgjøring. I kapittel 25 foreslås det å gjøre § 25-1 til en bestemmelse som handler om basisstøtten og hvordan den utbetales. I kapittel 26 foreslås det å samle de sentrale vilkårene for omgjøring av lån til stipend i § 26-1. Der skal det fremgå hvem som har rett til omgjøring og en grunnleggende todeling mellom høyere utdanning og andre utdanninger for hvilke stipendandeler som skal avhenge av hvilke faglige resultater. Det er også i kapittel 26 departementet foreslår å plassere hjemmelen for hvilke grader som skal gi grunnlag for omgjøring. Kapittel 27 vil inneholde bestemmelser om fullført grad, beregningsmåte og tidspunkt for omgjøring i § 27-1, utvidet rett til omgjøring av lån til utdanningsstipend i § 27-2 samt regulering av omgjøring av lån til utdanningsstipend for tidligere og senere perioder i § 27-3 og § 27-4.

Departementets forslag

Departementet foreslår endringer i § 25-1, § 26-1, § 27-1, § 27-2 og § 27-5. Innholdet i dagens § 27-3 flyttes til § 27-1. Dagens § 27-4 deles i to bestemmelser og blir § 27-3 og § 27-4. Dagens § 27-6 og § 27-7 oppheves og innholdet flyttes til henholdsvis § 27-3 og § 27-4.

10. Regeltekniske endringer

Følgende forslag vil ikke innebære endringer i bevilgninger til de aktuelle delene av utdanningsstøtteordningen og anses derfor som regeltekniske endringer.

10.1 Støtte til deltidsutdanning for søkere som tar grunnskoleopplæring

Gjeldende rett

Fra og med høsten 2018 har elever som omfattes av forskriftens andre del og som tar videregående opplæring eller grunnskoleopplæring i Norge rett til fulltidsstøtte uavhengig av studiebelastning. Dette er hjemlet i forskriftens § 7-3 fjerde ledd. Det er likevel kun spesifisert i forskriftens § 7-2 at det er videregående opplæring som søkere tar med rett etter opplæringslova § 3-1, som gir rett til støtte når studiebelastningen er under 50 prosent.

Departementets vurderinger og forslag

Retten til fulltidsstøtte uavhengig av studiebelastning gjelder ikke bare søkere som tar videregående opplæring og som har rett til slik opplæring etter opplæringslova § 3-1. Den gjelder også søkere som tar grunnskoleopplæring etter opplæringslova § 4A-1 andre ledd. Departementet foreslår derfor å presisere at også grunnskoleopplæring som er omfattet av forskriftens andre del gir rett til full støtte når studiebelastningen er under 50 prosent.

Departementets forslag

Departementet foreslår å endre § 7-2 om deltidsutdanning og undervisningsopplegg.

10.2 Omformulere krav om egen bankkonto i norsk bank

Gjeldende rett

For å få utbetalt støttebeløpet, må støttemottakeren ha egen konto i norsk bank. Etter gjeldende praksis gjøres det imidlertid unntak fra dette kravet for søkere som er under 18 år og for asylsøkere som har rett til utstyrsstipend etter § 2-2. Søkere under 18 år kan få utbetalt støttebeløpet til foresattes konto. Asylsøkere uten mulighet til å få egen konto i norsk bank kan få stipendbeløpet utbetalt med kontantkort.

Departementets vurderinger og forslag

Bakgrunnen for kravet om at søkeren må ha egen konto i norsk bank er at støttebeløpet skal utbetales til søkeren selv. Når pengene overføres til en konto som søkeren eier, kan Lånekassen være trygg på at pengene overføres til rett person. Som tiltak mot svindel er dette et effektivt og godt virkemiddel.

Utbetalingsmåten er imidlertid hjemlet i forskriften slik at den fremstår som et selvstendig vilkår for å få støtte. Dette kravet er imidlertid ikke sidestilt med de andre vilkårene for støtte, og har heller ikke vært ment å skulle tolkes slik. En støttemottaker kan ha rett til støtte selv om vedkommende ikke har egen konto i norsk bank. Som følge av at fullmakten til å finne andre utbetalingsmåter ikke har vært formulert, har det forekommet at støttemottakere ikke har fått utbetalt støtte de har rett til. Det skaper utilsiktede hindringer for enkeltpersoner som ønsker å ta utdanning. Spesielt uheldig er det dersom unge med rett til videregående opplæring ikke får utnyttet denne retten. Departementet ønsker å rydde disse hindringene av veien ved å omformulere kravet.

Dersom kravet endres til at støtten skal utbetales til søkeren selv, får Lånekassen en tydeligere hjemmel enn i dag til å velge de utbetalingsløsningene som Lånekassen mener gir størst grad av sikkerhet for identitet i ulike saker. Lånekassen vil dermed kunne fortsette dagens praksis med å kreve egen konto i norsk bank for de aller fleste søkerne. Praksisen vil nedfelles i merknad til

bestemmelsen og i tillegg være hjemlet i gjeldende formuleringer i § 11-3. Samtidig får Lånekassen handlingsrom til å finne andre løsninger for tilstrekkelig identitetskontroll for det fåtallet av søkere av ulike årsaker ikke får konto i norsk bank, men som likevel har rett til støtte.

Departementets forslag

Departementet foreslår å endre § 11-2.

10.3 Bruk av opplysninger fra a-ordningen ved behovsprøving av grunnstipend

Gjeldende rett

I dag kan elever fra familier med særlig svak økonomi ha rett til et grunnstipend. Stipendet skal bidra til å dekke nødvendige utgifter til for eksempel bolig, mat og klær. Stipendet behovsprøves etter samlet personinntekt (brutto inntekt) og netto positiv kapitalinntekt til begge forsørgerne. Opplysninger om personinntekt hentes i dag fra forsørgerens eller forsørgernes sist kjente skatteoppgjør.

Departementets vurderinger og forslag

Siden Lånekassen bruker sist kjente skatteoppgjør, innebærer dette at for undervisningsåret 2017-2018 legges skatteoppgjøret fra 2015 til grunn. Dette betyr at et skatteoppgjør fra halvannet år tidligere enn starten på undervisningsåret blir brukt som mål på forsørgerøkonomien. Dette gjenspeiler ikke nødvendigvis den reelle økonomiske situasjonen til elevens forsørgere ved søknadstidspunktet. Hvert år er det rundt 4 000 elever som får vurdert grunnstipendet på nytt etter hjemmel i § 19-3, fordi forsørgernes inntekt har gått ned.

Departementet foreslår å ta i bruk opplysninger fra a-ordningen som et bedre mål på forsørgerøkonomien enn skattetall. A-ordningen inneholder de mest oppdaterte opplysninger om forsørgernes inntekt, der det kan hentes inn informasjon om personinntekt helt frem til starten av undervisningsåret.

For å sikre likebehandling og gjøre ordningen enkel å forvalte for Lånekassen, foreslås det å legge til grunn forsørgernes inntekt de siste tolv månedene før starten av søknadsbehandlingen i mai. Perioden for innhenting av inntektsopplysninger fra a-ordningen for 2019-2020 vil være 1. mai 2018 - 30. april 2019. Denne perioden vil gjelde for alle søkere, uavhengig av tidspunkt for søknad.

Det store flertallet av dagens grunnstipendmottakere vil ikke berøres av endringen. Bruk av opplysninger fra a-ordningen tettere opp mot søketidspunkt vil sikre at behovsprøvingen av grunnstipendet i stor grad gir et bedre bilde av forsørgernes økonomiske situasjon i undervisningsåret. Dette vil bidra til enklere og mer effektiv forvaltning av ordningen for Lånekassen, og føre til at flere elever får riktig første vedtak. Det vil likevel fremdeles være mulighet for ny beregning dersom det blir dokumentert at forsørgernes inntekt reduseres i løpet av skoleåret, jf. tildelingsforskriften § 19-3.

A-ordningen administreres av Skatteetaten. Lånekassen innhenter i dag opplysninger fra a-ordningen i forbindelse med behovsprøving av andre deler av utdanningsstøtteordningen, samt ved ovennevnt ny beregning mot grunnstipendet dersom forsørgernes inntekt reduseres i løpet av skoleåret. Endringen vil innebære en økning i kall mot a-ordningen fra Lånekassens side. Det er bekreftet med Skatteetaten at økningen ikke vil innebære administrative konsekvenser av betydning, og derfor vil kunne håndteres innen etatens gjeldende rammer.

Ved overgang til bruk av opplysninger fra a-ordningen, vil det hentes inn samme opplysninger fra samme personkrets som i dag, hvor opplysninger fra sist kjent skatteoppgjør til søkerens forsørgere

blir lagt til grunn ved behovsprøving av grunnstipend. Det er kun en forskyving av perioden for innhenting av personopplysningene. Innhenting av opplysninger i dag skjer med hjemmel i forskrift om Lånkassens adgang til innhenting av opplysninger § 5 som regulerer Lånkassens rett til å hente inn opplysninger fra Skatteetaten og Det sentrale folkeregister om blant annet inntekt, kapitalkostnad og andre fradrag og skatteklasser for søkerens forsørgere ved tildeling av behovsprøvd støtte. Personvernkonsekvensene for innhenting av opplysninger fra a-ordningen vurderes med samme hjemmel.

Dagens inntektsgrenser baserer seg på inntektsnivåer fra sist kjent skatteoppgjør, ca. ett og et halvt år tilbake i tid. Inntektsgrensene vil bli oppjustert til inntektsnivået for perioden 1. mai året før undervisningsstart til 30. april i det året undervisningsåret starter.

A-ordningen inneholder ikke informasjon om næringsinntekt og netto positiv kapitalinntekt, og derfor foreslår departementet at disse opplysningene hentes inn fra forsørgernes sist kjente skatteoppgjør.

Departementets forslag

Departementet foreslår å endre § 19-1 første ledd om behovsprøving av grunnstipendet, § 19-3 om ny beregning ved lavere inntekt og § 19-6 om satser for grunnstipend. Grunnstipendet vil bli behovsprøvd mot personinntekten til søkerens forsørgere ved å bruke inntektsopplysninger fra a-ordningen. Årsinntekten til forsørgere vil estimeres basert på perioden 01. mai 2018 til 30. april 2019, mens opplysninger om netto positiv kapitalinntekt og næringsinntekt innhentes fra siste kjent skatteoppgjør.

10.4 Oppdatering av navn fra Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU) til Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning (Diku)

Gjeldende rett

Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU) har ansvar for å administrere studieprogrammer på masternivå for ingeniør- og økonomifag i Frankrike og Tyskland som er spesielt tilrettelagt for norske studenter, opptak ved United World College og opptak til utdanning ved utvalgte læresteder i Frankrike, som tilsvarer studiespesialisering i videregående skole.

Departementets forslag og vurderinger

Høsten 2018 ble SIU slått sammen med Norgesuniversitetet (NVU) og Program for kunstnerisk utviklingsarbeid (PKU) til et direktorat. Det nye direktoratet heter Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning (Diku). Departementet foreslår at forskriften oppdateres med riktig navn.

Departementets forslag

Departementet foreslår at navnet Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU) endres til Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning (Diku) i § 33-3, § 33-6 bokstav b og c og § 38-2.

11. Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslagene som er omtalt i kapittel 3 til og med 9 innebærer realitetsendringer med budsjetteffekt. For at disse skal gjennomføres, krever disse forslagene bevilgningsvedtak i Stortinget. Forslagene er blitt fremmet i statsbudsjettet for 2019, med unntak av forslaget om utvidet støtteperiode for våren 2020. Se Kunnskapsdepartementets fagproposisjon for 2019 for mer informasjon om bevilgningsbehovene.

Forslagene i kapittel 10 er regeltekniske endringer og de har derfor ingen budsjetteffekt.

12. Forslag til forskriftsendringer

Departementet foreslår at det i forskrift om tildeling av utdanningsstøtte gjøres følgende endringer for 2019–2020:

§ 4-7 skal lyde:

§ 4-7 Grunnutdanning som yrkessjåfør

Søkere som tar komprimert grunnutdanning som yrkessjåfør ved trafikkskoler i Norge som er godkjent av Statens vegvesen, får fulltidsstøtte i fem uker. Med komprimert grunnutdanning menes kurs på 140 timer. Det gis fulltidsstøtte i en uke til nødvendig førerkortopplæring dersom førerkortet tas i sammenheng med grunnutdanningen.

Nåværende § 7-1 andre ledd og § 7-2 andre ledd oppheves.

§ 7-2 første ledd skal lyde:

Det gis støtte til deltidsutdanning som omfatter minst 50 prosent av undervisningsopplegget i fulltidsutdanning. Videregående opplæring som søkeren tar med rett etter opplæringslova § 3-1 gir rett til støtte også når opplæringen omfatter mindre enn 50 prosent av undervisningsopplegget i fulltidsutdanning. Dette gjelder også grunnskoleopplæring som søkeren tar etter opplæringslova § 4A-1 andre ledd.

§ 7-3 tredje ledd nytt andre punktum skal lyde:

Fritak for kroppsøving etter forskrift til opplæringslova § 1-13 skal ikke føre til redusert støttebeløp for voksne med rett til videregående opplæring etter opplæringslova § 4A-3.

§ 8-8 andre og tredje ledd skal lyde:

I utvidet støtteperiode etter første ledd blir det gitt støtte tilsvarende én måned med basisstøtte etter § 25-1. Utvidelsen for vårsemesteret 2020 fra tre fjerdedeler til én måned med basisstøtte tildeles med forbehold om Stortingets bevilgning.

I utvidet støtteperiode blir det gitt forsørgerstipend etter kapittel 28 og stipend til søkere med nedsatt funksjonsevne (ekstrastipend) etter kapittel 43, tilsvarende ett månedsbeløp. Forbeholdet i andre ledd om Stortingets bevilgning gjelder også her. Stipendet gis dersom vilkårene for dette er oppfylt ved utløpet av perioden i første ledd bokstav b.

§ 11-2 skal lyde:

Støtten skal utbetales til søkeren.

§ 19-1 første ledd skal lyde:

Grunnstipendet blir redusert ved behovsprøving etter den samlede inntekten til forsørgerne. Når fradraget skal regnes ut, bruker Lånekassen inntektsopplysninger for perioden 01. mai 2018 til 30. april 2019 fra a-ordningen, og netto positiv kapitalinntekt og næringsinntekt ved fastsettingen av formues- og inntektsskatt for 2017. Inntekt i utlandet eller på Svalbard, som ikke er med i fastsettingen, skal også regnes med. Se § 19-6.

§ 19-3 skal lyde:

§ 19-3. Ny beregning ved lavere inntekt

Blir det dokumentert at personinntekt til forsørgerne i skoleåret er lavere enn i perioden 01. mai 2018 til 30. april 2019, eller at netto positiv kapitalinntekt og næringsinntekt til forsørgerne i skoleåret er lavere enn i skatteleggingsperioden 2017, tar Lånekassen hensyn til det. Inntekten beregnes med utgangspunkt i skattereglene. Det tas ikke hensyn til en vanskelig økonomisk situasjon på grunn av økte utgifter.

§ 19-6 skal lyde:

Tabellene viser satser per måned for grunnstipend etter forsørgernes inntekt og antall barn. Antall barn omfatter søkeren og søkerens søsken/halvsøsken født i 2001 eller senere. Inntekten blir satt lik personinntekt for perioden 01. mai 2018 til 30. april 2019 fra a-ordningen og netto positiv kapitalinntekt og næringsinntekt ved fastsettingen av formues- og inntektsskatt for 2017.

§ 25-1 andre og tredje ledd skal lyde:

Basisstøtten gis som lån. Deler av lånet kan bli gjort om til utdanningsstipend etter vilkårene i kapittel 26 og 27.

I utvidet støtteperiode for søkere med nedsatt funksjonsevne etter § 8-10 gis den delen av lånet som kan gjøres om til utdanningsstipend som stipend.

§ 26-1 første til sjettede ledd skal lyde:

Søkere som ikke bor sammen med foreldrene, har rett til omgjøring av deler av lånet til utdanningsstipend.

Søkere som ikke tar høyere utdanning, får inntil 40 prosent av basisstøtten gjort om til utdanningsstipend på grunnlag av fullført utdanning.

Søkere som tar høyere utdanning, får inntil 25 prosent av basisstøtten gjort om til utdanningsstipend på grunnlag av fullført utdanning, og inntil 15 prosent av basisstøtten gjort om til utdanningsstipend på grunnlag av fullført grad.

Med høyere utdanning menes utdanning som er omfattet av universitets- og høyskoleloven. Med grad menes utdanning som er regulert i forskrift om grader og yrkesutdanninger, beskyttet tittel, og normert studietid ved universiteter og høyskoler. Gradene ph.d. og dr. philos. gir likevel ikke rett til omgjøring til utdanningsstipend.

Likestilt med grad er fullført praktisk-pedagogisk utdanning i henhold til forskrift til rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning og følgende videreutdanninger i sykepleie i henhold til forskriftene til rammeplaner for utdanningene: helsesøster, jordmor, anesthesi-, barne-, intensiv-, operasjons- og kreftsykepleie. Utdanningene må være tatt i Norge. Følgende grader tatt i utlandet er også omfattet: bachelorgrad, mastergrad og ph.d.-grad som kan gis generell godkjenning av NOKUT som likestilt med en akkreditert norsk grad på tilsvarende nivå.

Det er et vilkår for omgjøring av lån til utdanningsstipend at de faglige resultatene er oppnådd etter at søkeren har mottatt støtte etter tredje del for første gang, og i en utdanning som gir rett til støtte etter kapittel 4.

§ 26-2 skal lyde:

§ 26-2. *Søkere som ikke bor sammen med foreldrene*

Lån kan bli gjort om til utdanningsstipend for søker som ikke bor sammen med foreldrene sine. Søkeren anses ikke å bo sammen med foreldrene når:

- a) søkeren bor i en selvstendig boenhet som er fysisk atskilt fra huset der foreldrene bor, eller
- b) søkeren bor i en selvstendig og klart atskilt boenhet i samme hus som foreldrene. Boenheten er registrert med et eget bruksenhetsnummer eller tilsvarende i folkeregisteret eller i matrikkelen

En søker som er gift eller har barn å forsørge og bor sammen med barnet, får lån gjort om til utdanningsstipend selv om vedkommende bor sammen med foreldrene.

§ 27-1 skal lyde:

§ 27-1. Vilkår om fullført utdanning eller grad, beregningsmåte og tidspunkt for omgjøring

Ved høyere utdanning blir utdanningen regnet som fullført for omgjøring etter § 26-1 for hvert studiepoeng eller tilsvarende som søkeren består. Graden regnes som fullført for omgjøring etter § 26-1 når den er bestått.

Ved utdanning som ikke er høyere utdanning, blir utdanningen regnet som fullført for omgjøring etter § 26-1 når utdanningen eller kurset er bestått eller fullført, eller for hvert studiepoeng eller tilsvarende som er bestått.

Lån som kan gjøres om til utdanningsstipend på grunnlag av fullført utdanning, blir gjort om til utdanningsstipend for det antallet studiepoeng eller tilsvarende som eksamen gir uttelling for. Lån kan bli gjort om til stipend for opptil 60 studiepoeng eller tilsvarende per undervisningsår.

Lån som kan gjøres om til utdanningsstipend på grunnlag av fullført grad, blir gjort om til utdanningsstipend for opptil det antallet semestre som graden er normert til. Studiepoeng som inngår i to beståtte grader, kan bare brukes én gang til omgjøring på grunnlag av fullført grad.

Det er størrelsen på lånet for det semesteret omgjøringen gis, som avgjør hvilket lånebeløp som kan gjøres om til utdanningsstipend.

Omgjøringen gjennomføres på samme tid som behovsprøvingen etter kapittel 29.

§ 27-2 skal lyde:

Selv om vilkåret om fullført utdanning eller grad ikke er oppfylt, får søkeren lån gjort om til utdanningsstipend for semestre der søkeren

[...]

§ 27-3 skal lyde:

§ 27-3. Omgjøring av lån til utdanningsstipend for tidligere perioder

Dersom søkeren fullfører mer utdanning enn normert, eller tar utdanning uten støtte, blir lån for tidligere perioder gjort om til stipend dersom søkeren ikke har fått fullt utdanningsstipend for disse periodene.

Lån kan bli gjort om til utdanningsstipend i opptil fire år tilbake i tid, regnet fra det kalenderåret hvor Lånekassen mottar de endelige eksamensresultatene. Lån kan gjøres om til utdanningsstipend på grunnlag av fullført grad i opptil åtte år tilbake i tid, regnet fra starten av det semesteret graden er fullført.

Studiepoeng eller tilsvarende som er bestått, vil til vanlig bli brukt til omgjøring i semesteret lengst tilbake i tid som det ikke er gitt full omgjøring for. Se § 27-1. Tilsvarende rekkefølge gjelder også for omgjøring på grunnlag av fullført grad.

Søkere som bor sammen med foreldrene i perioden de består utdanning, får omgjort lån til utdanningsstipend for tidligere perioder hvor de ikke har fått fullt utdanningsstipend, såfremt øvrige vilkår for omgjøring er oppfylt, se § 26-1, § 26-2 og § 27-1.

§ 27-4 skal lyde:

§ 27-4. Omgjøring av lån til utdanningsstipend for senere perioder

Dersom søkeren fullfører mer utdanning enn normert, eller tar utdanning uten støtte, og tidligere har fått fullt utdanningsstipend, gis utdanningsstipend for senere perioder med støtte der de faglige vilkårene for å gjøre om lån til utdanningsstipend ikke er oppfylt. Lån kan bli gjort om til

utdanningsstipend i opptil fire år framover i tid, regnet fra det kalenderåret hvor eksamen er tatt. Dette gjelder ikke lån som kan gjøres om til utdanningsstipend på grunnlag av fullført grad.

Søkere som bor sammen med foreldrene i perioden de består utdanning, får omgjort lån til utdanningsstipend for senere perioder hvor de ikke har fått fullt utdanningsstipend, såfremt øvrige vilkår for omgjøring er oppfylt, se § 26-1, § 26-2 og § 27-1.

Fullført utdanning i en periode hvor søkeren har fått utdanningsstipend etter § 27-2 gir ikke grunnlag for omgjøring av lån til utdanningsstipend for senere perioder. Det gjøres unntak for fullført utdanning utover kravet til faglig progresjon, jf. første ledd.

§ 27-5 skal lyde:

§ 27-5. Utbetaling av stipend

Søkere som på omgjøringstidspunktet har betalt inn lån som kunne vært gjort om til utdanningsstipend, kan få tilsvarende beløp utbetalt.

§ 30-1 nytt tredje ledd skal lyde:

Det gis lån til skolepenger utover satsen i første ledd dersom søkeren tar yrkessjåførutdanning i Norge. Det gis ekstralån på opptil kr 40 000 per år.

Nåværende § 27-6 og § 27-7 oppheves.

§ 33-3 siste ledd skal lyde:

Det gis støtte til forberedende år av studieprogrammer på masternivå for ingeniør- og økonomifag i Frankrike og Tyskland som er spesielt tilrettelagt for norske studenter, og som er administrert av Direktorat for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning (Diku). Se § 38-2.

§ 33-6 bokstav b og c skal lyde:

- b) elever som har fått opptak ved United World College gjennom Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning (Diku)
- c) elever som har fått opptak gjennom Institut français ved Den franske ambassaden eller Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning (Diku) til utdanning ved utvalgte læresteder i Frankrike, som tilsvarer studiespesialisering i videregående skole

§ 38-2 første ledd skal lyde:

Det gis rekrutteringsstipend på kr 20 000 til søkere som tar mastergradsutdanning i ingeniørfag ved INSA Toulouse, Frankrike under NORGINSA-programmet. Stipendet gis også til søkere som tar mastergradsutdanning i ingeniør- eller økonomifag ved andre læresteder i Frankrike eller i Tyskland, dersom studieprogrammet er spesielt tilrettelagt for norske studenter og administrert av Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning (Diku).